

160927

Regionerna 2050 – en framsynsprocess 2017-18

1. Bakgrund

Reglabs medlemsgrupp prioriterade under förra året ett förslag att genomföra en större gemensam framsyn, i syfte att:

- Skapa beredskap inför kommande förändringar och att placera regionerna i samhällsutvecklingen på sikt.
- Utifrån möjliga trender/scenarier, diskutera de regionala konsekvenserna och hur regionerna kan agera för att påverka händelseutvecklingen.
- Höja kompetensen, både inom sakområden (omvärldsspaning) och inom strategi och framsynsmetodik.

Förslaget har därefter vidareutvecklats av en arbetsgrupp inom Reglab, det har diskuterats i medlemsgruppen och Reglabs styrelse. Den 8 sept presenterades förslaget för regioncheferna i Regional kontakt, som uttryckte ett stort intresse för att gå vidare. Även Tillväxtverket och Vinnova har i Reglabs styrelse varit positiva till satsningen. Samtliga har uttryckt att en regional framsyn kan fylla ett viktigt behov för Reglabs medlemmar.

2. Varför ett framsynsprojekt?

De svenska regionerna är del i en större samhällsförändring, där den regionala nivån får en allt viktigare roll i relation till staten, kommunerna och EU. Samtidigt pågår stora förändringar i omvärlden: digitaliseringen förändrar förutsättningarna både för samhällsfunktioner och näringslivet; klimatfrågan påverkar planering, naturresurser och människors resande; kriser blir snabbt globala och påverkar vardagen i Sverige. Det innebär att den regionala utvecklingsplaneringen förändras, vilket ger stora möjligheter. Samtidigt ställer det höga krav, både på medarbetare och beslutsfattare, inte minst på beredskap inför oväntade händelser och ”framsynskapacitet”.

Många företag och organisationer gör kvalificerade prognoser och trendanalyser, men regioner är sällan en tydlig aktör i dessa förutsägelser. Därför finns ett behov hos de svenska regionerna att göra en egen fördjupad framtidsanalys – och att placera in regionerna i den framtiden. En framsynsprocess skapar en gemensam bank av kunskap som kan ligga till grund för strategiska utvecklingsplaner och beslut – men inleder också ett strategiskt samtal som ökar kompetensen hos alla inblandade.

De organisatoriska förändringarna på regional nivå ställer stora krav på förnyad planering. De närmaste åren finns ett gemensamt behov av kunskap och metodutveckling – nya aktörer involveras i regional utveckling, nya konstellationer bildas och nya regionala utvecklingsstrategier ska formuleras. Under de närmaste åren påbörjas också arbetet med att formulera mål och strategier för nästa strukturfondsperiod 2021-27. En framsynsprocess kan bidra till att formulera gemensamma utgångspunkter inför de utmaningar som väntar.

Det viktigaste syftet med en framsyn är att skapa beredskap, att *rusta* de involverade för att möta utmaningar som vi inte med säkerhet kan identifiera i dag. I en framsynsprocess, där många är involverade, rustas både organisationer och personer. Den strategiska kapaciteten fördjupas, deltagarna

får del av kunskap, metoder och nätverk som de kan implementera i sin egen organisation. Att öka framsynskapaciteten är också ett sätt att närma sig innovation – innovation startar ofta med en berättelse om framtiden, som inspirerar att utveckla nya lösningar.

3. Vad innebär en framsynsprocess?

Framsynsprocessen med arbetsnamnet *Regioner 2050* ska fördjupa förståelsen för de trender och megatrender som kan komma att prägla de kommande 20-30 åren. Den ska skapa beredskap inför kommande förändringar och lägga en grund för strategiska diskussioner och beslut i de deltagande regionerna. Framsynen ska inte bygga på prognoser – *Vad kommer att hända?* – utan söka det okända: *Vad kan komma att hända?*

Den ska starta i ett brett samhällsperspektiv, nationellt och internationellt, men landa i det svenska regionala perspektivet. De regionala ansvarsfrågorna utgör en naturlig avgränsning när det kommer till policyfrågor. Processen ska inte specifikt fokusera den kommande regionförändringen, frågan kommer snarare att vara en självklar del av framtidsdiskussionen.

Den gemensamma processen kan inte ha ambitionen att formulera mål för de deltagande organisationerna, eller att landa i *en* handlingsplan, men utgångspunkten bör ändå vara att resultatet ska handlingsinriktat och användbart. I många regioner pågår kvalificerade omvärldsanalyser och strategiska processer. En viktig del i arbetet blir att koppla samman dessa arbeten med den gemensamma processen.

4. Vilka resultat kan förväntas?

Framsynsprocessen ska öka de deltagande organisationernas framsynskapacitet. Den ska vara ett stöd i organisationernas arbete med omvärldsbevakning, regionala utvecklingsplaner, strukturomvandling och innovation. Några av de resultat som kan förväntas är:

- Ett gemensamt material ”Regionerna 2050” som beskriver de svenska regionerna i möjliga framtida scenarier.
- En gemensam bank av omvärldsanalys: rapporter, prognoser, scenarier mm.
- En gemensam metodsamling för omvärldsbevakning, scenarier, backcasting mm.
- Ett antal personer med fördjupad strategisk kompetens och framsynskunskap i varje deltagande organisation.
- En bredare grupp – politiker, regionala chefer och medarbetare – med ökad insikt om regionens möjligheter och förutsättningar i framtiden.
- Ett nationellt nätverk för framsynsfrågor som kan fortsätta att verka efter 2018.

I sin förlängning kan processen också leda till olika typer av samarbeten: arbetsgrupper för fördjupning inom specifika sakområden, mellanregionala samarbeten etc. Resultatet från processen kan också ligga till grund för gemensamma inspel till nationell och internationell nivå, till exempel inför nästa strukturfondsperiod.

5. Vem ska delta?

Ambitionen är att involvera så många som möjligt från Reglabs medlemsorganisationer, dels genom att arbeta med flera olika grupper, dels genom att arbeta parallellt med gemensamma samlingar och arbete inom respektive organisation. Det innebär att de som deltar också bör vara beredda att driva en egen process som involverar medarbetarna på hemmaplan.

De tänkta huvudgrupperna är:

- ”Framsynsstrateger” – en grupp på 80-100 personer som driver den gemensamma processen:
 - 2-3 personer från varje region
 - 4-5 personer/storstadsregioner och myndigheter
 - 5 personer från Reglabs styrelse
 - 15 personer från Reglab-partner och speciellt inbjudna

- Chefer – regiondirektörer, regionutvecklingsdirektörer, myndighetschefer.
- Regionala politiker.
- Medarbetare i samtliga deltagande organisationer.

Sammanlagt kommer uppskattningsvis ett 20-tal organisationer och 400-500 personer att involveras.

6. Hur ska framsynen gå till?

Det finns en rad vedertagna metoder att genomföra framsyner – som expertpaneler, roadmaps, delfi-metoden, scenarier mm. Från medlemsgruppen finns ett starkt önskemål att jobba med scenarier, men även andra metoder kommer att användas i arbetet. Arbetsgruppen har tagit fram en programstomme. Den fungerar som ram för vidare diskussion och planering. Se *Bilaga 1* för en mer utförlig beskrivning av den tänkta processen.

7. Dokumentation och kommunikation

Under Reglabs hemsida www.reglab.se skapas en bank för all dokumentation och rapportering från framsynsprocessen. Där samlas allt material som handlar om omvärldsspaning – andras befintliga material och resultaten från vår egen process (scenarier, regionala konsekvenser etc). Där samlas också allt material som handlar om metodutveckling.

En ”redaktion” ansvarar för research, dokumentation, gestaltning och publicering. Redaktionen har en nyckelroll i processen, inte minst för att stödja det arbete som ska göras på hemmaplan i de deltagande organisationerna mellan de gemensamma workshoparna.

8. Projektorganisation och tidplan

Framsynsprocessen är ett omfattande utvecklingsprojekt som är tänkt att löpa över två år. Framsynen projektleds av Reglabs kansli, som också ansvarar för det operativa genomförandet, med förstärkning av regionala medarbetare och experter/konsulter. Styrgrupp för projektet är Reglabs styrelse. Projektet rapporterar kontinuerligt till regiondirektörer/regionutvecklingsdirektörer.

Regionerna 2050 är tänkt att pågå under två år: 2017-18. Om Reglabs medlemmar är överens om att genomföra framsynsprocessen, kan en formell inbjudan gå ut i början av november 2016.

Reglabs årskonferens den 8-9 februari 2017 är avspark för processen. Då genomförs också det första ledarseminariet. Den första workshopen med gruppen ”framsynsstrategier” genomförs i mars/april 2017.

9. Budget och finansiering

Regionerna 2050 är en stor satsning, som bland annat innehåller flera stora konferensarrangemang och strategiska kommunikations- och expertinsatser. Omkring en tredjedel av kostnaderna kan finansieras inom Reglabs ordinarie budget: projekt- och processledning, samt allt som hör ihop med Reglabs årskonferenser; men processen kommer också att kräva inköp av externa tjänster. I *Bilaga 2* finns en beskrivning av de uppskattade kostnaderna, budgeterade utifrån två olika ambitionsnivåer, enligt önskemål från chefsgruppen i Regional kontakt.

Alternativ 1 är beräknade kostnader för den process som beskrivits ovan och i *Bilaga 1*: en ambitiös framsynsprocess med kvalitativ höjd och deltagarmässig bredd. Processen stöds av internationella experter och involverar så många som möjligt via parallella processer på hemmaplan i de deltagande organisationerna, vilket ställer krav på en ”redaktion” för metodstöd, dokumentation och gestaltning. Alternativ 1 beräknas kosta ca 2,5 milj. kronor/ år. Den sammanlagda kostnaden för hela framsynsprocessen 2017-18 blir ca 5 milj. kr.

Alternativ 2 är en mindre ambitiös framsynsprocess, utan internationellt expertstöd och utan den del som kallas ”hemarbete”. Alternativ 2 fokuserar processen i den grupp som kallas ”framsynsstrategier” – inte deras hemmaorganisationer – och behöver därmed en mindre redaktion för kommunikation och metodstöd. Alternativ 2 beräknas kosta ca 1,6 milj. kronor/ år. Den sammanlagda kostnaden för hela framsynsprocessen 2017-18 blir ca 3,2 milj. kr.

För en mer utförlig beskrivning av kostnaderna, se *Bilaga 2*.

Regionerna 2050 föreslås finansieras enligt samma modell som alla Reglab-aktiviteter, dvs genom en avgift från de organisationer som väljer att delta. Finansieringen är här beräknad utifrån antagandet att samtliga medlemmar deltar, och tre olika avgiftsnivåer föreslås: storstadsregioner, övriga regioner och myndigheter/SKL. Även i finansieringsmodellen finns två alternativa ambitionsnivåer – se *Bilaga 3*.

I *Alternativ 1* betalar storstadsregioner 125 000 kr/år, övriga regioner 75 000 kr/år, myndigheterna 400 000 kr/år, SKL bidrar med ytterligare ”kansliplatser”, dvs lokaler, ekonomisk administration, IT-support mm. Om samtliga Reglab-medlemmar deltar innebär detta en samlad finansiering på ca 2,5 milj kr/år; för hela processen 2017-18 sammanlagt ca 5 milj.kr.

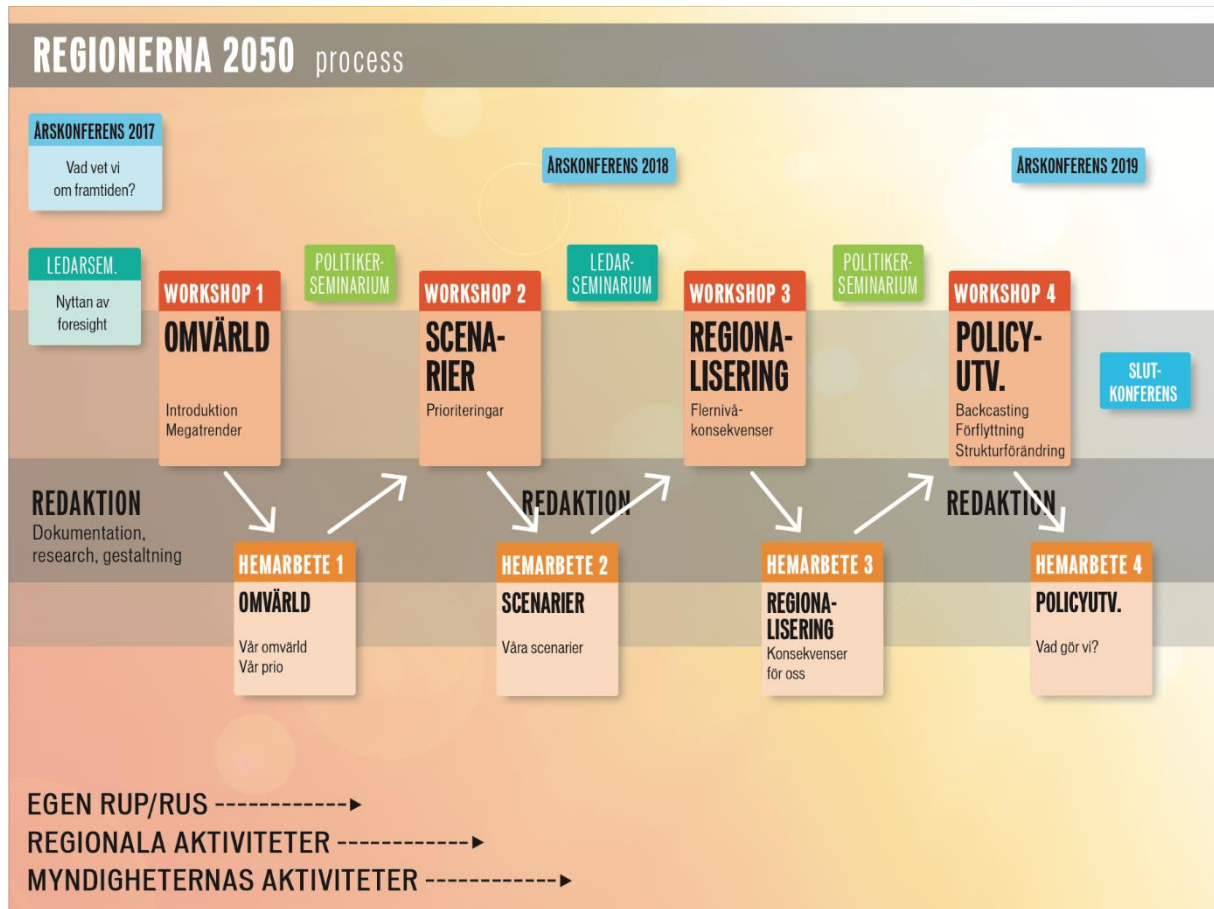
I *Alternativ 2* betalar storstadsregioner 100 000 kr/år, övriga regioner 50 000kr/år, myndigheterna 200 000 kr/år, SKL bidrar med ytterligare ”kansliplatser”. Om samtliga Reglab-medlemmar deltar innebär detta en samlad finansiering på ca 1,6 milj kr/år; för hela processen 2017-18 sammanlagt ca 3,2 milj.kr.

För båda alternativen gäller att om även några Relab-partner väljer att delta i framsynsprocessen betalar dessa samma avgift som ”övriga regioner”. Partneravgifter blir ett tillskott utöver medlemsfinansieringen. För en beskrivning av finansieringsmodellen, se *Bilaga 3*.

Bilaga 1.

En beskrivning av den tänkta framsynsprocessen.

Februari 2017

STARTSKOTT – Reglabs årskonferens i Gävle, den 8-9 feb 2017. Tema: *Vad vet vi om framtiden?* En överblick av viktiga trender för samhällsutvecklingen, på väg mot 2050. Temat innehåller svenska och internationella keynotes, regionala framsynsarbeten, debattrum och framtidslabb.

THINKTANK: Ett ledarseminarium för regiondirektörer/regionutvecklingsdirektörer och myndighetschefer den 9 februari, i samband med årskonferensen. Tema: *Nyttan med framsyner? Hur använder man framsyner?* Gäst: Angela Wilkinson, strategic foresight counsellor på OECD.

REDAKTION: Dokumentation och publicering av materialet från årskonferensen.

Våren 2017

WORKSHOP 1: OMVÄRLDEN. En gemensam scanning och analys av viktiga trender som kommer att ha betydelse för den regionala utvecklingen i framtiden. Prioritering av viktiga trender.

HEMARBETE: Vilka trender ser vi som särskilt viktiga för det regionala utvecklingsarbetet? Vad påverkar oss mest? Vad minst?

REDAKTION: Fördjupning av omvärldsspaningen och prioriterade trender/sakområden. Teoretiska ramverk. Dokumentation av metoder.

POLITIKERSEMINARIUM – Ett seminarium för regionala politiker där användningen av framsyner diskuteras. Input till den fortsatta processen.

WORKSHOP 2: SCENARIER. Med utgångspunkt från prioriterade trender och inspel från hemarbetet, skapas relevanta scenarier.

HEMARBETE – Egen fördjupning av scenarierna. Vilka scenarier är mest intressanta för vår region?

REDAKTION: Formulering och gestaltning av scenarierna. Dokumentation av metoder.

LEDARSEMINARIUM/THINKTANK. Ett ledarseminarium där scenarierna diskuteras. Input till den fortsatta processen.

Våren 2018

REGLABS ÅRSKONFERENS 2018. Uppsummering: Resultatet från framsynsprocessen så här långt presenteras och diskuteras av samtliga deltagare på årskonferensen. Input till den fortsatta processen.

WORKSHOP 3: REGIONALISERING

Med input från hemarbetet fördjupas scenarierna. Scenariernas strukturella konsekvenser diskuteras för olika nivåer:

- Nationellt
- Regionalt
- Kommunalt
- Individ/medborgarnivå

HEMARBETE: Vad innebär den tänkta utvecklingen för vår region? Vilka blir konsekvenserna för oss?

REDAKTION: Fördjupning av scenarierna, dokumentation av konsekvenser. Dokumentation av metoder.

POLITIKERSEMINARIUM – Ett politikerseminarium där scenarierna och deras regionala konsekvenser diskuteras. Input till den fortsatta processen.

WORKSHOP 4: POLICYUTVECKLING

Med utgångspunkt från scenarierna och en önskad framtid – hur tar vi oss dit?

Backcasting. Framtidens regionala uppdrag. Exempel på hur man skapar förflyttning.

HEMARBETE: Vart går vi? Vilka steg är viktiga på vägen?

REDAKTION: Dokumentation av policyimplikationer, handlingsalternativ. Dokumentation av metoder.

2018-2019

SLUTKONFERENS – alla som varit inblandade i processen bjuds in för att diskutera resultatet: strateger, chefer, politiker. Eventuellt i samband med Reglabs årskonferens 2019.

Många av de deltagande organisationerna kommer att arrangera möten och konferenser i sin ordinarie verksamhet, som är av intresse för processen. Samtliga arrangemang som kan kopplas till *Regionerna 2050* bör samlas i en gemensam kalender.

Bilaga 2. Budget Regionerna 2050

		Kommentar
Budget 2017. Alternativ 1		
Workshop 1+2	660 000	Lokal, mat, talararvoden, dokumentation
Workshop 1+2, redaktion	220 000	Stöd för hemarbete
Ledarseminarier	60 000	Lokal, arvoden
Politikerseminarium	110 000	Lokal, mat, talararvoden, dokumentation
Konferensarr. och samordning	300 000	Projektanställning
Cph institute for foresight studies, CIFF	280 000	Medlemskap och konsultstöd
Redaktion: kommunikationsinsatser	400 000	Research, text, grafisk form, webb mm
Konsultstöd framsynsprocess	500 000	Metod, design, processledning mm.
	2 530 000	
Budget 2018. Alternativ 1		
Workshop 1+2	600 000	Lokal, mat, talararvoden, dokumentation
Workshop 1+2, redaktion	170 000	Stöd för hemarbete
Ledarseminarier	60 000	Lokal, arvoden
Slutkonferens, slutrapport	260 000	Konferensarr. och slutrapport
Konferensarr. och samordning	300 000	Projektanställning
Cph institute for foresight studies, CIFF	280 000	Medlemskap och konsultstöd
Redaktion: kommunikationsinsatser	400 000	Research, text, grafisk form, webb mm
Konsultstöd framsynsprocess	500 000	Metod, design, processledning mm.
	2 570 000	
Summa 2017-18. Alternativ 1	5 100 000	
Budget 2017. Alternativ 2		
Workshop 1+2	660 000	Lokal, mat, talararvoden, dokumentation
Ledarseminarier	60 000	Lokal, arvoden
Politikerseminarium	110 000	Lokal, mat, talararvoden, dokumentation
Konferensarr. och samordning	200 000	Projektanställning
Redaktion: kommunikationsinsatser	200 000	Research, text, grafisk form, webb mm
Konsultstöd framsynsprocess	350 000	Metod, design, processledning mm.
	1 580 000	
Budget 2018. Alternativ 2		
Workshop 1+2	600 000	Lokal, mat, talararvoden, dokumentation
Ledarseminarier	60 000	Lokal, arvoden
Slutkonferens, slutrapport	260 000	Konferensarr. och slutrapport
Konferensarr. och samordning	200 000	Projektanställning
Redaktion: kommunikationsinsatser	200 000	Research, text, grafisk form, webb mm
Konsultstöd framsynsprocess	350 000	Metod, design, processledning mm.
	1 670 000	
Summa 2017-18. Alternativ 2	3 250 000	

Reglab bekostar i alternativ 1 varje år:

Årskonferens	450 000	
Redaktion samordnare	300 000	Projektanställning
Projektledning och processledning	925 000	50% av kansliets arbetstid
Summa:	1 675 000	

Reglab bekostar i alternativ 2 varje år:

Årskonferens	450 000	
Redaktion samordnare	200 000	Projektanställning
Projektledning och processledning	925 000	50% av kansliets arbetstid
Summa:	1 575 000	

Bilaga 3.

Finansiering Regionerna 2050

Finansiering alternativ 1	Deltagaravgift/år	Deltagaravgift 2017-18		Summa samtl medl./år	Summa samtliga medl. 2017-18	Kommentar
Storstadsregioner	125 000	250 000		375 000	750 000	Om samtliga deltar
Övriga regioner	75 000	150 000		1 350 000	2 700 000	Om samtliga deltar
Myndigheter och SKL	400 000	800 000		800 000	1 600 000	Om samtliga myndigheter deltar. SKL bidrar med lokaler, adm, IT-support mm.
Totalt finansiering				2 525 000	5 050 000	

Finansiering alternativ 2	Deltagaravgift/år	Deltagaravgift 2017-18		Summa samtl medl./år	Summa samtliga medl. 2017-18	Kommentar
Storstadsregioner	100 000	200 000		300 000	600 000	Om samtliga deltar
Övriga regioner	50 000	100 000		900 000	1 800 000	Om samtliga deltar
Myndigheter och SKL	200 000	400 000		400 000	800 000	Om samtliga myndigheter deltar. SKL bidrar med lokaler, adm, IT-support mm.
Totalt finansiering				1 600 000	3 200 000	